

חינוך לחיים

פרשת ואתחנן

'לא תוסיפו על הדבר ולא תגרעו ממנו' לא תוסיפו. כגון חמש פרשיות בתפילין, חמשת מינין בלולב, וחמש ציציות, וכן לא תגרעו. התורה מצווה אותנו לא לשנות לא לטובה וחלילה לא לרעה... אך אם ננסה להבין, מילא לגרוע ניתן להבין למה לא אבל מה הבעיה להוסיף??? להחמיר??

בחז"ל מצינו הרבה גזירות, שחז"ל הוסיפו, למשל התורה אסרה על אכילת בשר בחלב, וחז"ל אף החמירו על אכילת עוף בחלב וכן מצינו בחז"ל בכמה מקומות שעשו גדר, משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב, וכן 'ושמרתם את משמרת עשו משמרת למשמרת' במקומות אלו איננו מוסיפים על מצוות התורה וכמו שרש"י אמר אני עושה 5 פתילים בציצית או חמישה מינים בלולב אלא אני גודר ועושה עוד מחסום עוד גדר בכדי שחלילה לא תיפול באותו איסור כמו שאומרים לנזיר אל תיכנס לכרם בכדי שלא תתפתה חלילה לשתות יין אבל חלילה מלהוסיף במצוות ד'...

בעצם שורש העניין - כתב במנחת חינוך - כי האדון המצווה אותנו על התורה ברוך הוא בתכלית השלימות וכל מעשיו וכל ציווייו הם שלמים וטובים והתוספת בהם חסרון וכל שכן הגרעון זה דבר ברור הוא. ניתן ללמוד מכאן על חשיבות המסגרת - כשהקב"ה קובע משהו הרי זה מדויק בתכלית הדיוק. זו המסגרת ואלו גבולות הגיזרה. גם הצייר שבא לצייר, יודע כי בד הציור הינו מוגבל, וחייב להתכנס לתוככי המסגרת. ולפי זה לחשב מה גודל הציור אותו הוא מתכנן להכניס בתוככי בד הציור. המסגרת היא נותנת לאדם גבולות גיזרה בכל נושא ועניין. אדם שאינו שומר על המסגרת האפשרות שלו להחליק ולגלוש החוצה הינם מהירים מאוד. כי אין מי או מה, שיעצור בעדו.

כדוגמת מסגרת חשבון - זה לא רק מציאות אלא גם משל - כשאדם יודע מה נכנס ומה יוצא, ובתוך איזה מסגרת הוא פועל, הרי עצם קיומה, שומר עליו שלא להשתולל, ולהגיע ליתרות חובה, שלא יוכל אח"כ לסגור אותם. כשאדם חורג ממסגרת, בעצם הוא לוקח הלוואה ממה שאין לו, הוא משתמש במה שלא אמור להיות לו, במה שלא נקצב לו. גם כשפורצים כללים במצוות, זה לא ציווי ד', זה לא מצווה מה שאתה עושה. הקב"ה לא ביקש את זה. לא תוסיפו ולא תגרעו ממנו.

המסגרת הלימודית - קובעת לנו מה הם סדרי הלימודים, מהיכן עד היכן צריך להגיע, ומה צריך להספיק. המסגרת יוצרת סדר. כשבתוך המסגרת ניתן למצוא מרחב מחיה. מרחב תמרון. אבל כל אדם יודע שלא פורצים מסגרות בוודאי לא בשנות צעירותו כי כשפורצים אותה, המדרון הוא חלקלק.

המסגרת הקהילתית - שומרת על האדם בתחום מחייתו, שלא לעשות דברים מזרזים ומשונים. להיות מחובר לקהילה. לעשייה. לפעילות חברתית. לא להיות מוזר ושונה כל המושג שעות וימים וחודשים - הינם חלק ממסגרת של זמן, יחידות זמן שנמדדות בשעות, דקות, ושניות, שבתוכם יש לנו כללי התנהלות והתנהגות. האם ניתן לחיות בעולם ללא שעות ומעל הזמן??? רק בעולם האמת. לא בעולמנו אנו. יש שעות ליום ויש שעות ללילה. מסגרת יוצרת גבול - וגבול יוצר סדר. ואצל צעירים זה גם נותן מרחב ביטחון - כי הם יודעים לתחם את האסור והמותר. זה לא אומר שהם לא מנסים למתוח את הגבול - אבל גם הם מבינים שבסוף יש גבול. כשהתורה מצווה עליך לא להוסיף ולא לגרוע, היינו תישאר בגבולות שהתורה העמידה לך. כי מי שחושב שהוא יותר חכם ומתחיל להוסיף. באותה המידה הוא יכול גם לגרוע. וכשהבורא עולם דורש ומצווה עלינו את מצוותיו, הרי הם מושלמים בתכלית השלימות, ואם אתה מכניס את שיקול דעתך, אתה פורץ את המסגרת. אתה מייצר תורה חדשה. לא זה מה שביקשו ממך. ברור שלחז"ל יש את הכח להוסיף גדרים ושמירה בדרך, בכדי לא להיכשל. אך להוסיף בעצם המצוות או חלילה להוריד מהם. זה אסור בתכלית. כי זה חריגה מציווי הבורא.

בספר דעת זקנים מבאר - לא תוסיפו. עליו שאם תוסיפו תגרעו דכל המוסיף גורע שאם תעשה חמשה ציציות גרעת גם הארבעה שהרי אינם כלום מאחר שלא עשית המצוה כהלכתה וכן פרש"י חמש פרשיות שבתפילין וחמש מינין שבלולב אבל אם ישב בשמנה ימים בסוכה לא בא השמיני עם השבעה ומה שעשה עשוי: ולפי הביאור שלו כל המוסיף גורע - הפירוש הרבה יותר חד - כי אם הוספתי אז יוצא שלא קיימתי... כי אם הציווי לעשות 4 ציציות, ועשיתי 5 זה לא שיש פה 4 ציציות פלוס אחד, יש כאן 5 ציציות, ועל זה אין ציווי מהתורה. לא קיימת מצוות ציצית.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com

נהלך ברגש